

ADVIES

17 december 2009

**Betreffende de erkenningsaanvraag met betrekking tot
het reservaat "Bels Broek en Heide" te Geel en Meerhout**

2009

Inhoud

1. Juridische situering van dit advies.....	5
2. Algemene beschrijving	7
3. Concrete beoordeling van het dossier.....	7
3.1. Het actuele natuurtype en het natuurstreefbeeld	7
3.2. De oppervlakte en de uitbreidingsmogelijkheden	8
3.3. De beschermende statuten van het terrein.....	10
3.4. Het actuele en toekomstige beheer	10
3.5. De afwijkingen van de verbodsbepalingen.....	11
3.6. De toegankelijkheidsregeling	11
4. Algemene punten	12

Krachtlijnen

Het te erkennen reservaat "Bels Broek en Heide", ingediend door Natuurpunt Beheer vzw, is gelegen in de gemeenten Geel en Meerhout. Er worden ongeveer 23 ha percelen ter erkenning voorgelegd in een visiegebied dat gevormd wordt door een deel van de Netevallei. Het visiegebied bevindt zich grotendeels het Habitatrichtlijngebied "*Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor BE2100040*". De belangrijkste vegetaties in dit visiegebied hebben betrekking op habitats die aangemeld zijn aan de Europese Commissie. Hieraan verbonden, en van centrale betekenis, is dat het gebied momenteel het voorwerp is van het LIFE-project "*Herstel van het laaglandbeekstelsel Grote Nete*".

De Minaraad is van oordeel dat dit reservaatproject een belangrijk project is, omdat het inderdaad soorten en habitats betreft die relevant en beschermenswaardig zijn op Europees niveau. Het algemene streefbeeld dat men met dit project voorstelt is ambitieus, maar adequaat aan de feitelijke en juridische aanvangstoestand. Vanuit het oogpunt van de aanwezige en potentiële natuurwaarden besluit de Minaraad dan ook dat dit reservaatproject in dit gebied als gerechtvaardigd kan worden beschouwd.

Aangezien al de voorgedragen percelen zich binnen het Habitatrichtlijngebied bevinden, is er in principe geen probleem met de erkenning ervan, in het licht van artikel 36, §2 van het Natuurdecreet. Bovendien wordt gemeld dat de landbouwstructuur niet aangetast wordt en dat er geen sprake is van actueel landbouwgebruik, wat betreft de voorgelegde percelen. Vanuit het gezichtspunt van artikel 36, §2 van het Natuurdecreet beveelt de Minaraad dan ook om de voorgelegde percelen te erkennen. De Minaraad beoordeelt ook de afbakening van het visiegebied als gerechtvaardigd, met verwijzing naar de corresponderende afbakening van het Habitatrichtlijngebied en met verwijzing naar de biologische waarde van de meeste van de percelen die agrarische bestemming hebben. De Minaraad beveelt dan ook aan om dit visiegebied vast te stellen zoals voorgesteld. Niettemin wijst de Minaraad op het bestaan, binnen het visiegebied, van een grote hoeveelheid percelen in landbouwgebruik, die meestendeels gelegen zullen zijn in een al of niet zuivere agrarische bestemming. Daarom zullen de aankoopoperaties binnen het gebied, evenals de er na volgende omvormingsoperaties, met de nodige omzichtigheid moeten worden uitgevoerd.

De Minaraad meent dat de voorgenomen ingrepen en beheermaatregelen, op het niveau van het visiegebied zowel als op perceelsniveau, als adequaat zijn te bestempelen in verhouding tot de feitelijke toestand en de gestelde doelen.

Voor de Minaraad zijn de gevraagde afwijkingen van de verbodsbepalingen die normaal gesproken gelden voor reservaten, geen ongewone zaken. Voorwaarde is wel dat de concrete afwijkingen met terughoudendheid worden toegepast. De Minaraad stelt vast dat er geen afwijking gevraagd wordt met betrekking tot het voorkomen van ernstige wildschade.

De Minaraad spreekt zich in dit advies niet uit over de voorgelegde toegankelijkheidsregeling, maar neemt zich voor om, wanneer er voldoende dergelijke ontwerpregelingen zijn voorgelegd geweest, een algemeen advies hierover te geven.

De Minaraad vraagt tot slot om bij de volgende dossiers een ontwerpverslag van het Agentschap voor Natuur en Bos mee voor te leggen.

Inleiding

De adviesvraag betreffende de door de v.z.w. Natuurpunt aangevraagde erkenning van het reservaat "Bels Broek en Heide" te Geel en Meerhout gebeurt in uitvoering van het besluit van de Vlaamse regering van 27 juni 2003, dat immers bepaalt dat er, bij de erkenning van een privaat natuurreservaat, advies dient gevraagd te worden aan de Minaraad indien het aanvraagdossier ofwel een eerste erkenning is van het gebied (artikel 10, §4), ofwel wijzigingen in de erkenning bevat van de beheersvisie, de toegankelijkheidsregeling of het visiegebied (artikel 11, §2).

Deze adviesvraag werd ontvangen op 27 november 2009. Het advies dient binnen een termijn van 60 kalenderdagen na ontvangst van het dossier te worden overgemaakt aan het Agentschap voor Natuur en Bos (artikel 10, §4, tweede lid).

De toegezonden bundel bevat, naast de adviesvraagbrief, het door de indienende organisatie opgemaakte erkenningsdossier zelf (48 blz.), een kopie van een "klassering" als landschap en een set van 22 door de indiener en 2 door de VLM opgemaakt kaarten. Volgens artikel 10, §4 van het voormelde besluit met de bundel ook een "eigen ontwerpadvies" bevatten vanwege het Agentschap voor Natuur en Bos. Dit ontwerpadvies zat niet in de bundel vervat.

Over deze erkenningsaanvraag werd er vergaderd in de schoot van de Werkcommissie Open Ruimte op 10 december 2009, op basis van een eerste voorontwerpadvies.

Opgemerkt moet worden dat dit advies tot stand gekomen is zonder betrokkenheid van de daarop betrekking hebbende permanente werkcommissie, wegens het nog niet opgericht zijn ervan. Bovendien stellen er zich ook enkele strategische kwesties bij het reservatenbeleid, waarvan de Minaraad zich voorneemt om deze later en meer in hun algemeenheid te behandelen.

Er viel bij het geheel van dit advies een onthouding te noteren vanwege een lid dat de sociaal-economische organisaties representeert (i.e. Boerenbond) en vanwege een lid dat organisaties verbonden aan de open ruimte representeert (i.e. Landelijk Vlaanderen / Landelijke Gilden).

Walter Roggeman
voorzitter Minaraad

Adviestekst

1. Juridische situering van dit advies

- [1] **Rechtsgrondslag in het decreet.** Een erkend reservaat is, aldus artikel 33, tweede lid van het Decreet van 21 oktober 1997 op het Natuurbehoud en het Natuurlijk Milieu (hierna: "*Natuurdecreet*") "*een beschermd gebied, [...], dat, na advies van de MiNa-Raad door de Vlaamse regering wordt erkend op verzoek van de eigenaar en/of diegene die het gebruiksrecht heeft, mits beider toestemming, of van de beheerder, mits de eigenaar ermee instemt.*"

De erkenning van reservaten zelf vindt zijn rechtsgrondslag in artikel 36 van het Natuurdecreet. De Vlaamse regering dient de erkenningsvoorwaarden vast te stellen (§1) en kan bovendien, binnen de begrotingsperken, een subsidieregeling vastleggen voor die erkende reservaten (§6). De Vlaamse regering dient de procedure te bepalen om te komen tot concrete erkenningen en subsidieverstrekking (§7). De erkenning geldt voor een periode van 27 jaar (§5).

Wat, aldus artikel 36, §2 van het Natuurdecreet, niet zonder meer kan, is de erkenning van reservaten in de bestemmingen "agrarische gebieden" en "de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden", tenminste als deze gelegen zijn buiten speciale beschermingszones (enz.). Natuurreservaten kunnen in die gevallen maar erkend worden als ze hetzij (1) gronden betreffen die (a) een actuele hoge natuurwaarde hebben, die (b) weinig geschikt zijn voor normaal landbouwgebruik in de betrokken landbouwstreek en waarvan (c) de erkenning de agrarische structuur niet aantast, of als ze (2) gronden betreffen (a) met een hoge actuele of potentiële natuurwaarde en (b) lage landbouwwaarde die (c) in het kader van een goedgekeurd ruilverkavelingsplan of een goedgekeurd richtplan van een landinrichtingsproject hiertoe zijn aangewezen en (d) waarvan de erkenning de agrarische structuur niet aantast.

- [2] **Bereik van de beslissing inzake erkenning van reservaten.** De erkenning en subsidiëring van natuurreservaten heeft vorm gekregen in het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2003 tot vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning van natuurreservaten en van terreinbeherende natuurverenigingen en houdende toekenning van subsidies (hierna: "*reservatenbesluit*").

De erkenningsbeslissing moet, aldus artikel 10, §5, van het reservatenbesluit, rekening houden met volgende aspecten:

- 1° de hoge actuele of potentiële natuurwaarde van het betreffende terrein;*
- 2° de beschermende statuten van het terrein, in het bijzonder de bescherming of de ligging binnen de gebieden afgebakend volgens of in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud met inbegrip van de Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen en de mate waarin het beheerplan rekening houdt met en invulling geeft aan deze beschermende statuten;*
- 3° de vooruitzichten voor het verbeteren en het voortbestaan van de ecologische waarden van het betreffende terrein;*
- 4° de oppervlakte van het betreffende terrein en de uitbreidingsmogelijkheden binnen het visiegebied zoals beschreven voor de erkenning als natuurreservaat;*
- 5° het actuele en toekomstige beheer van het betreffende terrein en de kadering van dit beheer binnen een totale visie voor het volledige visiegebied;*

6° het actuele natuurtype en de natuurstreefbeelden;
7° de criteria bepaald in artikel 36, § 2, van het decreet en die welke met toepassing van artikel 36, § 3, van het decreet worden vastgesteld; 8° de afstemming op de visie ontwikkeld in het kader van een ingesteld natuurinrichtingsproject;
9° de afstemming op goedgekeurde natuurrichtplannen."

De erkenningsbeslissing zelf heeft, aldus artikel 10, §6 van het Reservatenbesluit, onder meer betrekking op de goedkeuring van het beheerplan, met inbegrip van: "(1°) de uitbreidingszone, (2°) de ontheffingen van de verboden bedoeld in artikel 35 van het decreet; (3°) de afwijkingen van de verbodsbepalingen, de vergunningsplicht en de meldingsplicht bedoeld in artikelen 7 tot en met 19 van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu."

- [3] **Het visiegebied.** De rechtsgrondslag van het zgn. "visiegebied" wordt gevonden in het Reservatenbesluit. Artikel 1, 6° van dat besluit definieert het visiegebied als "een logisch en samenhangend geheel waarvoor een globaal streefbeeld wordt uitgewerkt waarbinnen het beheer van ter erkenning voorgedragen percelen wordt gekaderd". Bedoeld wordt dat de indiener van de erkenningsaanvraag een gebied moet aanduiden waarbinnen de te erkennen reservaatpercelen zich situeren en waarmee ze ecologisch samenhangen, op basis van feitelijke karakteristieken. De beslissing tot erkenning van een reservaat moet dan ook, aldus artikel 10, §5, 4°, onder meer rekening houden met "de oppervlakte van het betreffende terrein en de uitbreidingsmogelijkheden binnen het visiegebied zoals beschreven voor de erkenning als natuurreservaat". Dit betekent dat een visiegebied waarbinnen er geen realistische uitbreidingsmogelijkheden zijn, kan leiden tot een niet-erkenning van het reservaat of, bij erkenning, tot wijziging van het visiegebied. Ook bij uitbreidingsaanvragen van een reservaat beslist de minister, aldus artikel 11, §3, onder meer "op grond van het vastgestelde beheersplan en het visiegebied van het erkende reservaat".
- [4] **De toegankelijkheid.** Het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2008 betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurreservaten bepaalt, in artikel 11, § 2, dat de toegankelijkheidsregeling voor een erkend natuurreservaat verloopt volgens de procedure van de artikelen 10, 11, 12 en bijlage 3 van het reservatenbesluit. Bij de indiening van het ontwerp toegankelijkheidsregeling moet, aldus artikel 11, §4, er ook een planning betreffende het gebruik en het plaatsen van wegwijzers, infopanelen en borden, als vermeld in artikel 7 van hetzelfde besluit, worden toegevoegd. Die planning wordt samen met de toegankelijkheidsregeling goedgekeurd.
- [5] **Criteria voor de Minaraad.** Het Agentschap voor Natuur en Bos dient, aldus artikel 10, §4, van het reservatenbesluit, zodra een concrete erkenningsaanvraag volledig is verklaard, een exemplaar ervan, vergezeld van zijn eigen ontwerpadvies, door te sturen naar onder meer de Minaraad, voor advies. Aangezien de Minaraad de enige van de aangeduide adviesverlenende instanties is waarbij er geen specificatie vermeld staat van de adviesopdracht, kan de Minaraad in principe advies uitbrengen over al de in par. 2 vermelde afwegings- en beslissingsaspecten van een concreet dossier, evenals over de regeling van de toegankelijkheid.

Op basis van het voorgaande zal de Minaraad, in het hierna volgende advies, ingaan op volgende zaken:

- Het actuele natuurtype en de actuele of potentiële natuurwaarde van de betreffende terreinen en het visiegebied, evenals de natuurstreefbeelden (artikel 10, §5, 1° en 6° van het reservatenbesluit);
- De oppervlakte van de voorgestelde terreinen en de uitbreidingsmogelijkheden binnen het voorgestelde visiegebied, inclusief de criteria bepaald in artikel 36, §2 van het decreet;
- De beschermende statuten van het terrein (artikel 10, §5, 2° van het reservatenbesluit);
- Het actuele en toekomstige beheer van het betreffende terrein, gekaderd binnen de visie voor het volledige visiegebied, evenals de vooruitzichten voor het verbeteren en het voortbestaan van de ecologische waarden van het betreffende terrein (artikel 10, §5, 3° en 5°);
- De afwijkingen van de verbodsbepalingen, de vergunningsplicht en de meldingsplicht bedoeld in artikelen 7 tot en met 19 van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (artikel 10, §6, 3° van het reservatenbesluit);
- De toegankelijkheidsregeling (besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2008 betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurreservaten bepaalt).

2. Algemene beschrijving

[6] **Algemene beschrijving.** Het te erkennen reservaat "Bels Broek en Heide", ingediend door Natuurpunt Beheer vzw, is gelegen in de gemeenten Geel en Meerhout. Er worden ongeveer 23 ha percelen ter erkenning voorgelegd in een visiegebied dat gevormd wordt door een deel van de Netevallei. Het betreft een eerste erkenning: voorheen waren er in dit gebied geen andere reservaatpercelen erkend; aansluitend bij dit gebied zijn er wel vele lopende reservaatprojecten van Natuurpunt of van het Agentschap voor Natuur en Bos.

Het visiegebied bevindt zich grotendeels het Habitatrichtlijngebied "*Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor BE2100040*". De belangrijkste vegetaties in dit visiegebied hebben betrekking op habitats die aangemeld zijn aan de Europese Commissie.

Hieraan verbonden, en van centrale betekenis, is dat het gebied momenteel het voorwerp is van het LIFE-project "*Herstel van het laaglandbeekstelsel Grote Nete*". Dit LIFE-project bevat niet alleen een reeks natuurdoelstellingen, maar bovendien ook de ambitie om te komen tot "*toename van het sociaal-economisch potentieel van deze Natura 2000 site*" en tot "*nieuw partnerschappen*"¹. Het opmaken van het erkenningsdossier kadert overigens in dit LIFE-project.

3. Concrete beoordeling van het dossier

3.1. Het actuele natuurtype en het natuurstreefbeeld

[7] **Beschrijving.** Het visiegebied vormt, aldus de indienende terreinbeherende vereniging, een samenhang van landschappen en natuurtypes zoals er maar weinig in Vlaanderen worden aangetroffen: een volledige overgang van beekoever

---

¹ Ingediend erkenningsdossier, p. 15.

tot en met landduin, met plaatselijk nog intacte gradiënten tussen de verschillende zones². Actueel zijn er valleibossen en wilgenstruwelen, oligotrofe bossen, populierenbossen en naaldhoutaanplantingen. Wat de graslanden betreft is er sprake van duingraslanden en soortenarme graasweiden. Daarnaast is er sprake van ruigten, moerassen, vennen en akkers³.

Op perceelsniveau merkt de Biologische waarderingskaart een belangrijk aandeel van het gebied en van de ingediende percelen aan als "biologisch zeer waardevol", "biologisch waardevol met zeer waardevolle elementen" of als "biologisch waardevol". Maar er zijn ook heel wat percelen met kenmerk "biologisch minder waardevol" met waardevolle tot en met zeer waardevolle elementen. Er lijkt dus heel wat verbeterpotentieel te zijn in de voorgelegde percelen⁴.

Wat het natuurstreefbeeld aangaat, moet verwezen worden naar het vermelde LIFE-project: als resultaat hiervan zou dit gebied onder meer een van de kerngebieden in Europa moeten zijn voor de habitats 2310, 2330, 4030, 6510 en 91E0⁵. Meteen zijn er hier ook, op het niveau van dit project, een vorm van instandhoudingsdoelstellingen gegeven, zonder dat deze doelen voor de gehele speciale beschermingszone formeel vastgesteld lijken te zijn.

In uitvoering van deze ambitie beoogt men, voor het gebied, het behoud, het maximaal herstel en de ontwikkeling van, naargelang het deelgebied, open landduinvegetaties, natte heidevegetaties en natte schraalgraslanden met aandacht voor venherstel. Men wil komen tot de ontwikkeling van heischraal grasland. Men wil broekbos en wilgenstruweel behouden en ontwikkelen. En men wil, tot slot, ook de regionaal belangrijke habitats behouden, versterken of ontwikkelen waar er potentie is, evenals de ontwikkeling van kleine soortenrijke akkers nastreven⁶.

[8] Beoordeling en aanbevelingen. De Minaraad is van oordeel dat dit reservaatproject inderdaad een belangrijk project is, omdat het soorten en habitats betreft die relevant en beschermenswaard zijn op Europees niveau. Het algemene streefbeeld dat men met dit project voorstelt is ambitieus, maar adequaat aan de feitelijke en juridische aanvangstoestand. Daarbij komt dat het lopende LIFE-project de voorgenomen operaties billijkt, vermits ook daarin doelen vastgesteld zijn die door de Europese Commissie erkend werden. Vanuit het oogpunt van de aanwezige en potentiële natuurwaarden besluit de Minaraad dan ook dat dit reservaatproject in dit gebied als gerechtvaardigd kan worden beschouwd.

3.2. De oppervlakte en de uitbreidingsmogelijkheden

[9] Beschrijving. De oppervlakte van de voor erkenning voorgelegde terreinen bedraagt 23,2575 ha. De percelen zelf liggen in, in dalende orde van oppervlaktegrootte (op het zicht, er zijn geen cijfers toegevoegd), in volgende bestemmingen: Natuurgebied, Recreatiegebied, Agrarisch gebied, Agrarisch

---

² Ingediend erkenningsdossier, p. 5.

³ Ingediend erkenningsdossier, pp. 24-26.

⁴ Ingediend erkenningsdossier, p. 8, gecombineerd met bijlage 1.8., waar de concrete percelen op het uittreksel van de Biologische waarderingskaart aangemerkt zijn.

⁵ Ingediend erkenningsdossier, p. 14, onderaan.

⁶ Ingediend erkenningsdossier, p. 33-34.

gebied met ecologisch belang en Landschappelijk waardevol agrarisch gebied⁷.

Feitelijk wordt aangetoond dat het, bij deze concrete percelen, gaat om natte broekbossen met verlaten visvijvers, verlaten graslanden, een naaldhout op landduinen, oude populierenbossen en verlaten buitenverblijven; alle percelen met landbouwbestemming zijn, zo wordt aangetoond, sinds lang uit landbouwgebruik⁸. De agrarische structuur wordt dan ook, volgens de indienende terreinbeherende vereniging, niet aangetast door deze erkenning⁹.

Het visiegebied maakt quasi volledig deel uit van het vermelde Habitatrichtlijn gebied¹⁰. De indienende terreinbeherende vereniging verantwoordt het visiegebied door te stellen dat *"de aangemelde soorten en habitats een specifiek natuurbeheer vereisen, zodat in beheername via aankoop of huur de meest aangewezen manier is om de natuurwaarden in het gebied te behouden en te versterken."*¹¹

Daarbij stelt de Minaraad wel vast dat ongeveer 4/5 van het visiegebied een agrarische bestemming heeft: Agrarisch gebied, Landschappelijk waardevol agrarisch gebied of Agrarisch gebied met ecologisch belang¹². Bovendien schijnt er nog een belangrijk landbouwgebruik in het visiegebied aanwezig te zijn: *"In het gebied komen zeer veel akkers voor, die voornamelijk recent omgezet zijn uit grasland, wat nog te merken is aan de afsluitingen in de perceelslanden. De akkers, vooral in Bels Broek, ter hoogte van de Zeeploup, zijn zeer nat en worden voornamelijk als maisakker gebruikt. Ter hoogte van de Michielsbrug is de bodem merkkelijk droger en worden er andere vruchten geteeld."*¹³

[10] Beoordeling en aanbevelingen betreffende de voorgelegde percelen.

Aangezien al de voorgedragen percelen zich binnen het Habitatrichtlijngebied bevinden (zie hierna), is er in principe geen probleem met de erkenning ervan, in het licht van artikel 36, §2 van het Natuurdecreet. Bovendien wordt gemeld dat de landbouwstructuur niet aangetast wordt en dat er geen sprake is van actueel landbouwgebruik, wat betreft de voorgelegde percelen.

Vanuit het gezichtspunt van artikel 36, §2 van het Natuurdecreet beveelt de Minaraad dan ook om de voorgelegde percelen te erkennen.

[11] Beoordeling en aanbevelingen betreffende het visiegebied. De Minaraad beoordeelt de afbakening van het visiegebied als gerechtvaardigd, met verwijzing naar de corresponderende afbakening van het Habitatrichtlijngebied en met verwijzing naar de biologische waarde van de meeste van de percelen die agrarische bestemming hebben¹⁴. De Minaraad beveelt dan ook aan om dit visiegebied vast te stellen zoals voorgesteld, wat meteen ook maakt dat de uitbreidingsmogelijkheden van het reservaat vastgelegd worden.

Niettemin wijst de Minaraad op het bestaan, binnen het visiegebied, van een grote hoeveelheid percelen in landbouwgebruik, die meestendeels gelegen zullen zijn in een al of niet zuivere agrarische bestemming. Zelfs al liggen deze percelen in het

---

⁷ Ingediend erkenningsdossier, bijlage 1.7.

⁸ Ingediend erkenningsdossier, pp. 22-23 en pp. 27-29.

⁹ Ingediend erkenningsdossier, p. 8.

¹⁰ Ingediend erkenningsdossier, bijlage 1.11.

¹¹ Ingediend erkenningsdossier, p. 5.

¹² Ingediend erkenningsdossier, bijlage 1.7, op het zicht – vermits geen oppervlaktegetallen opgegeven zijn.

¹³ Ingediend erkenningsdossier, p. 26.

¹⁴ Ingediend erkenningsdossier, bijlage 1.7, gecombineerd met bijlage 1.8.

Habitatrichtlijngebied, kan dit er op wijzen dat een uitbreiding van het reservaat door middel van aankoop niet voor de hand zal liggen in het gehele visiegebied. Daarom zullen de aankoopoperaties binnen het gebied, evenals de er na volgende omvormingsoperaties, met de nodige omzichtigheid moeten worden uitgevoerd, om de goede verstandhouding met de omgeving niet in het gedrang te brengen.

3.3. De beschermende statuten van het terrein

[12] **Beschrijving.** Zoals reeds aangestipt, ligt het visiegebied nagenoeg volledig in het Habitatrichtlijngebied "Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor BE 2100040". De in dit gebied voorkomende, aangemelde habitats houden onder meer verband met landduinen: 2130 (psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*), 2330 (open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten), 4030 (droge Europese heide) en 6230 (soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems). Het Habitatrichtlijngebied is daarnaast nog aangemeld voor een 11-tal habitats, waaronder ook het habitat 91E0 (alluviale broekbossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior*)¹⁵.

Een beperkte zone in het visiegebied is afgebakend als VEN onder de namen "*De Gebroekten Grote Nete*" en "*De Vallei van de Grote Nete Bovenstrooms*". Er zijn in het gebied twee beschermde landschappen¹⁶.

Wat de concrete, voor erkenning ingediende percelen zelf betreft: ze zijn alle gelegen in Habitatrichtlijngebied; maar geen van alle is aangeduid geweest als VEN.

[13] **Beoordeling en aanbevelingen.** De publiekrechtelijke statuten die aan dit gebied gegeven werden, maken het waarschijnlijk dat er hier inderdaad sprake is van natuurwaarden met een Europese en Vlaamse relevantie. Versterkend is alleszins het lopende LIFE-project. De Minaraad kan zich, voor het voorliggende dossier, verenigen met het door de indienende vereniging gestelde uitgangspunt dat er hier sprake is van een gebied dat een grote mate aan Europees relevante habitats bevat, die niet op een andere manier kunnen hersteld of beheerd worden dan door de onderbrenging ervan in een reservaat.

Vanuit dit oogpunt bekeken adviseert de Minaraad om het reservaatproject te erkennen, dat met name gericht is op de realisatie van de goede staat van instandhouding van de habitats en soorten waarvoor het gebied is aangemeld.

3.4. Het actuele en toekomstige beheer

[14] **Beschrijving.** Er lijkt, in de betrokken percelen, geen noemenswaardig actief "huidig beheer" meer te bestaan¹⁷. Op perceelsniveau neemt men zich een reeks omvormingsoperaties voor: bestrijding van exoten in alle percelen, herstel van open landduinvegetaties via ontbossing en plaggen, herstel van de natte heischrale zones en vennen, verwijdering van populieren in functie van herstel van moerasbos en herprofilering van de bodem in functie van herstel van natte heide

---

¹⁵ Deze lijst dient als motivering voor het visiegebied, zie ingediend erkenningsdossier, p. 6; de volledige lijst van aangemelde habitats wordt gegeven op pp. 11-12 van het ingediend erkenningsdossier.

¹⁶ Ingediend erkenningsdossier, pp. 9-11.

¹⁷ Ingediend erkenningsdossier, pp. 22-23.

en akker¹⁸.

Eenmaal deze omvorming doorgevoerd wil men, op perceelsniveau, voor de erkende percelen landduin, overgaan tot begrazing met aanvullend mechanisch beheer. Wat de vennen en heischrale natte zones aangaat, wil men periodiek aanvullend mechanisch beheer en begrazing doorvoeren. De moerassen zou men met nietsdoenbeheer en exotenbestrijding behandelen. Wat de natte heide betreft, zou men tijdelijk akkerbeheer en vervolgens maaibeheer doorvoeren¹⁹.

Deze voornemens steunen op de eerder vermelde doelstellingen op het niveau van het visiegebied, wat in een reeks omvormings- en beheersinspanningen die men zich voorneemt voor het gehele visiegebied. De omvormingsinspanningen die men zich voorneemt lijken aanzienlijk te zijn. Er is sprake van "kappen van naaldhoutaanplanten", "forse dunningskappingen", "exotenbeheer", "herprofileren", "afgraven", "uitmijnen of ontgronden" en "herstellen van de natuurlijke hydrologie"²⁰.

[15] Beoordeling en aanbevelingen. De Minaraad meent dat de voorgenomen ingrepen en beheermaatregelen, op het niveau van het visiegebied zowel als op perceelsniveau, als adequaat zijn te bestempelen in verhouding tot de feitelijke toestand en de gestelde doelen.

3.5. De afwijkingen van de verbodsbepalingen

[16] Beschrijving. Er wordt een reeks ontheffingen aangevraagd met betrekking tot het vangen en het doden van dieren (voor onderzoek en voor eventuele bestrijding van muskusrat), met betrekking tot werken aan vegetatie (inclusief lokaal gebruik van bestrijdingsmiddelen in geval van explosieve toename van Amerikaanse vogelkers), voor beperkte grondwerken en constructies eigen aan een reservaat, voor het plaatsen van een begrazingsraster en voor het maken van vuur met het oog op het verbranden van afval.

[17] Beoordeling en aanbevelingen. Voor de Minaraad zijn dit geen ongewone afwijkingsvragen. Voorwaarde is wel dat de concrete afwijkingen met terughoudendheid worden toegepast. De Minaraad stelt vast dat er geen afwijking gevraagd wordt met betrekking tot het voorkomen van ernstige wildschade.

3.6. De toegankelijkheidsregeling

[18] Beschrijving. Het toegankelijkheidsplan werd gerealiseerd in samenwerking met de Vlaamse Landmaatschappij (landinrichting). In de landduingordel wordt er gedacht aan struinnatuur: de opengemaakte zones zullen "*zo volledig mogelijk opengesteld worden voor passieve recreatie, waarbij de recreanten een deel van het beheer (i.e. open houden van zandige zones) uitvoeren.*"²¹ Een rudimentaire planning betreffende het gebruik en het plaatsen van wegwijzers, infopanelen en borden, als vermeld in artikel 7 van Toegankelijkheidsbesluit, worden toegevoegd²².

---

¹⁸ Ingediend erkenningsdossier, pp. 40-42.

¹⁹ Ingediend erkenningsdossier, pp. 43-44.

²⁰ Ingediend erkenningsdossier, pp. 37-39.

²¹ Ingediend erkenningsdossier, p. 47. De toegankelijkheidsregeling wordt verder uitgewerkt in een ontwerpreglement en in de bijlagen 6.1.1. tot en met 6.1.3.

²² Ingediend erkenningsdossier, bijlage 6.1.1.

[19] **Beoordeling en aanbevelingen.** De Minaraad spreekt zich in dit advies niet uit over de voorgelegde toegankelijkheidsregeling, maar neemt zich voor om, wanneer er voldoende dergelijke ontwerpregelingen zijn voorgelegd geweest, een algemeen advies hierover te geven.

4. Algemene punten

[20] **De samenstelling van het dossier.** De Minaraad wijst er op dat het voorgelegde dossier, strikt genomen, niet volledig was. Artikel 10, §4 van het reservatenbesluit bepaalt nu immers dat er ook een ontwerpadvies van het Agentschap voor Natuur en Bos had moeten voorliggen. Dit is een verandering in vergelijking met vroeger. Daar waar het hoofdbestuur tot dusverre een parallelle adviesvraag stelde voor zowel de interne (i.e. bij eigen buitendiensten) als de externe (i.e. o.m. bij de Minaraad) adviesverlening, is het nodig nu consecutief te werken. Eerst moet de interne adviesverlening rond zijn, en vervolgens kan er op die basis ook extern om advies worden gevraagd.

De Minaraad dringt er op aan om bij de volgende dossiers wel degelijk een ontwerpverslag van het Agentschap voor Natuur en Bos mee voor te leggen. Hieruit kan er immers ook tijdswinst ontstaan, vermits het ontwerpadvies van het Agentschap de discussie bij de daaropvolgende adviesverlenende instanties kan sturen.

[21] **Kwaliteitsbeoordeling van het ingediende dossier.** De Minaraad beoordeelt het door de terreinbeherende vereniging ingediende dossier als voldoende duidelijk en volledig. Het is aanbevelenswaardig om een overzichtstabel toe te voegen met per perceel de concrete oppervlakte, bestemming, enz. Ook is het aanbevelenswaardig om meer gegevens te verstrekken over de oppervlakte van het visiegebied en de opdeling ervan in bestemmingen en gebruikswijzen.

[22] **Algemene conclusie.** De Minaraad adviseert deze erkenning positief, inclusief de voorgestelde uitbreidingszone. Binnen de agrarische bestemmingen en ten aanzien van de agrarische gebruikers dienen de aankoopoperaties wel met de nodige omzichtigheid te gebeuren, in afwachting van de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen voor het betrokken Habitatrichtlijngebied.